

FEMINITZACIÓ DE LA POBRESA (Avanç)

NOTA PER A RODA DE PREMSA CCOO

1. La feminització de la pobresa està invisibilitzada pels indicadors de risc de pobresa tal i com s'utilitzen

Mentre a les dades de bretxa salarial, bretxa en les pensions o nivells de renda individuals hi ha diferències substancials entre homes i dones, la taxa de risc de pobresa mostra una diferència mínima.

Segons les dades publicades per l'OIT al 2015, la bretxa salarial a Espanya és del 17%. A Catalunya les darreres dades disponibles són de 2013:

Taula 1. Bretxa salarial a Catalunya per hora treballada

	2007	2011	2013
Bretxa Salarial	17,1%	19,8 %	19,9%

Font. Idescat, a partir de les dades de l'Enquesta d'estructura salarial de l'INE

Taula 2. Salari brut per sexe i tipus de jornada

	2007		2011		2014	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Salari brut anual mitjà	25.109,98	18.136,60	28.025,61	20.799,94	27.447,71	20.324,88
Completa	26.049,77	20.678,56	30.414,21	24.645,69	30.275,59	25.353,29
Parcial	11.627,61	10.332,08	12.095,81	11.382,83	10.745,67	10.223,30

Font. Idescat, a partir de dades de l'Enquesta anual d'estructura salarial de l'INE.

D'altra banda, les dades sobre quantia mitjana de les pensions consoliden aquest alt nivell de desigualtat (especialment les de jubilació) en les rendes.

Taula 3. Pensió contributiva mitjana de la Seguretat Social per tipus i sexe (Euros - 2014)

	Incapacitat permanent	Jubilació	Viduïtat	Orfanesa	Favor de familiars	Total
Homes	1.110,12	1.276,24	452	367	571,95	1.190,73
Dones	842,22	716,84	650,62	369,16	522,23	691,77
Total	993,94	1.033,53	635,11	368,02	531,48	915,81

Font: Idescat, a partir de dades de l'Institut Nacional de la Seguretat Social.

En canvi, la taxa de risc de pobresa no reflecteix aquestes bretxes de gènere.

Taula 4. Taxa de risc de pobresa. Catalunya 2015

TAXA DE RISC DE POBRESA			
	Homes	Dones	Total
Percentatge	18,9%	19%	19%
Nombre	686.400	713.600	1.400.000

Font: Idescat

La taxa de risc de pobresa només permet fer visible la pobresa femenina en un cas molt extrem: el de les llars monoparentals. Les dones representen més del 90% d'aquestes llars i el risc de pobresa en aquestes s'eleva del 19% al 34%.

Taula 5. Taxa de risc de pobresa segons composició de la llar. Catalunya 2015

Composició de la llar	Taxa %
Unipersonal	19,7
Dos adults sense fills dependents	11,4
Altres llars sense fills dependents	9,6
Un adult amb un o més fills dependents	34,1
Dos adults amb un o més fills dependents	23,4
Altres llars amb fills dependents	27,4
Total	19

Font: Idescat

Darrera d'aquesta evident contradicció rau una qüestió metodològica que fa que la feminització de la pobresa quedi invisibilitzada en les estadístiques de risc de pobresa. Per tal de mesurar la renda personal que mostra l'indicador de risc de pobresa, el marc de referència són els ingressos de la llar. Primer es calculen els ingressos de la llar i després es divideixen entre el nombre de membres de la llar, donant un pes específic a cada membre. L'objectiu d'aquest càlcul és poder estimar uns ingressos per a tots els membres de cada llar (inclosos els nens i nenes). També cal copsar el fet que a la llar es comparteixen algunes despeses (com les associades a l'habitatge o l'alimentació) amb les que es pot fer economia d'escala.

Tanmateix, aquesta forma de càlcul parteix de la suposició que els diners es reparteixen de forma igual entre els seus membres. Com que a la major part de les llars conviuen homes adults amb dones adultes, de facto, aquesta forma de càlcul acaba assignant estadísticament una part de la renda dels homes (que cobren més) a les dones (que cobren menys).

La **Càtedra d'Inclusió Social de la Universitat Rovira i Virgili** proposa, complementàriament, calcular la taxa del risc de pobresa sota el supòsit d'autonomia. Aquest càlcul, que és el que hem utilitzat per a l'elaboració del nostre estudi, parteix de la mateixa Enquesta de Condicions de Vida (d'on surten els principals indicadors sobre qualitat de vida), i calcula, en base només a les rendes individuals, els ingressos i el llindar de pobresa (situat en el 60% de la mitjana de les rendes d'un país. Aquest càlcul, per tant, es circumscriu a la població adulta no estudiant. Ens permet complementar la taxa de risc de pobresa per veure la desigualtat de gènere en el conjunt de les rendes i estimar l'abast de la feminització de la pobresa.

Taula 6. Taxa risc de pobresa i taxa de risc de pobresa sobre les rendes individuals (supòsit d'autonomia)

	Taxa de risc de pobresa			Taxa risc de pobresa segons renda individual (supòsit autonomia)		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Percentatge	18,9%	19%	19%	25,7%	49,7%	38,1%
Nombre	686.400	713.600	1.400.000	720.265	1.471.922	2.192.187

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Condicions de Vida

2. A més, el llindar de pobresa no permet veure l'evolució d'aquest fenomen, ja que està calculat de forma relativa al conjunt de les rendes. Si considerem la pobresa d'avui en els mateixos paràmetres com la consideràvem abans de la crisi, el nombre de persones pobres augmentaria.

El percentatge de població sota risc de pobresa ha variat relativament poc aquests anys de crisi. Aquesta realitat estadística es deu en part a que la taxa de risc de pobresa es calcula de forma relativa a les rendes de la mitjana de la població. És a dir, es situa cada any el llindar de pobresa en el nivell del 60% de la mitjana de rendes. Si les rendes baixen de forma generalitzada, tal i com ha passat des de l'esclat de la crisi, també baixa aquest llindar.

L'indicador de taxa de risc de pobresa és per tant inadequat per a comprendre el fenomen de la pobresa en contextos de pèrdua generalitzada de rendes, perquè el mer efecte estadístic "treu" de la població pobra un nombre determinat de persones, sense que la seva situació efectiva s'hagi modificat en absolut. És a dir, persones que tenen la mateixa renda que anys anteriors surten de les estadístiques de pobresa simplement perquè es redueix el llindar del que es considera ser pobre (sense que hagi disminuït, per exemple, el cost de la vida).

Per aquesta raó, proposem fer l'exercici de calcular la població en risc de pobresa segons un llindar immediatament anterior a la crisi: el de l'any 2009.

Per a fer-ho s'ha comparat la taxa de risc pobresa amb els dos llindars a paritat de preus, és a dir, corregint segons la variació de l'IPC. Així, a partir del llindar de la pobresa de 2009, s'ha recalculat a preus corrents¹. El llindar de pobresa (per llars d'una persona adulta) de 2008 era 10.040 euros i l'actualitzada segons l'evolució de preus és de 10.893,49 euros. Aplicant aquest llindar i no l'actual, el percentatge de persones que viuen en risc de pobresa creix 5 punts tant per homes com per dones.

Taula 7. Taxa de risc de pobresa segons amb llindar 2015 i llindar ancorat a 2008. Catalunya 2015

¹Fent servir com a referència l'IPC General (sistema IPC base 2011) entre Desembre de 2008 i Desembre de 2014, la taxa de variació és de 8.5%.

	Taxade risc de la pobresa (2015)	Taxade risc de pobresa (2015) considerant el llindar de 2008	Diferència en %	Diferència en núm.
Homes	19,0%	24,0%	5,0%	181.493
Dones	18,9%	24,0%	5,1%	191.248

Font: Elaboració pròpia a partir d'Enquesta de Condicions de vida i INE

El càlcul de la taxa de risc de pobresa segons el llindar de 2008 ens mostra que del 19% de la població sota el llindar de la pobresa passem al 24%, més de 370.000 persones que han deixat de formar part de les estadístiques de pobresa tot i que la seva situació econòmica no ha millorat.

3. Cal considerar la pobresa com un fet multidimensional. Sota aquest punt de vista apareixen encara evidències de la desigualtat de gènere pel que fa la pobresa:

En la nostra societat, a més de tenir una renda en el moment present són necessàries altres coses, com poden ser:

- Tenir **autonomia econòmica**, és a dir, no viure dels diners del teu marit, dels teus pares o dels teus fills. Sense aquesta autonomia pots estar atrapat/da en una llar que no és la que tu voldries, per raons econòmiques.
- Viure en el marc d'una **xarxa comunitària** que eviti situacions de marginació (ja sigui per sobrecàrrega de treball o per aïllament social).
- Tenir uns mínims de certesa en que la situació no variarà en el curt termini (per a **no viure de forma precària**).

La pobresa, per tant, no es pot considerar només la manca de recursos monetaris, sinó que ha de ser analitzada com un fenomen multidimensional. A l'Annex afegim un quadre de possibles indicadors que ens ajudarien a visualitzar de forma més integral el fenomen de la pobresa. Aquesta visió multidimensional és molt més adequada des del punt de vista d'anàlisi de la pobresa amb perspectiva de gènere. Com hem vist, l'anàlisi de la pobresa com a fenomen purament monetari, tal i com es realitza en l'actualitat, invisibilitza la feminització de la pobresa. Una aproximació més multidimensional ens pot ajudar a entendre les diferències de gènere relacionades amb el fenomen de la pobresa.

Mostrem a continuació alguns dels elements que constitueixen aquesta multidimensionalitat de la pobresa:

Dependència econòmica:

L'autonomia econòmica és fonamental per a la inclusió social i el benestar. Qualsevol persona necessita tenir els seus propis ingressos (ja siguin provinents del seu treball o de pensions públiques) i també controlar les seves rendes. Si falten aquesta titularitat i control ens trobem davant de situacions de dependència econòmica. Aquestes situacions són una limitació molt greu a la pròpia llibertat, resulten profundament desempoderadores i, en el cas de les dones, poden derivar a situacions de violència masclista. Com ja hem dit, si usem només la taxa de risc de pobresa convencional, fem invisible la situació de pobresa de col·lectius com ara les persones joves no emancipades, les persones grans amb pensions insuficients, i les dones que no realitzen treball remunerat. Aquestes persones poden viure actualment en llars no pobres, però no poden dur a terme un projecte de vida propi en condicions econòmiques mínimes.

En totes les edats, però sobretot a mesura que anem avançant cap a majors edats, existeix una bretxa de renda per raons de gènere. Aquesta desigualtat genera una situació de dependència de les dones respecte als homes (o a la unitat familiar) en totes les etapes de la vida, com ja hem dit, impeding sovint la presa de decisions sobre la pròpia vida.

Taula 8. Renda mitjana neta anual segons ingressos individuals per edat i sexe. Catalunya 2015

	Total	Homes	Dones
Menys de 16 anys	-	-	-
De 16 a 29 anys	6.107,2	7.082,8	4.996,6
De 30 a 44 anys	15.534,0	17.528,4	13.612,1
De 45 a 64 anys	17.818,7	21.690,5	13.942,2
De 65 i +	14.135,4	19.137,5	10.213,6
Total	15.035,6	18.208,0	12.037,7

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Condicions de Vida 2015

Precarietat:

Definim la precarietat com a falta de seguretat en el futur, partint de la hipòtesi que avui, o l'any anterior, una persona pot haver tingut una situació de no pobresa, però al mateix temps no pot saber que aquesta situació no durarà en el temps. Mostrem els resultats de dos indicadors que ens ajuden a entendre aquesta precarietat.

Un 37,7% del total de la població enquestada assegura que no tenen capacitat per fer front a despeses imprevistes, un percentatge molt més elevat que la taxa de risc de pobresa, que se situa al 19%. Pel que fa a les diferències entre homes i dones, aquestes són prou rellevants i és que les dones tenen un 13,7% més de possibilitats de no poder fer front a les despeses imprevistes que els

homes. Si tenim en compte les respostes a aquesta pregunta per a aquelles persones en risc de pobresa (familiar) veiem com la capacitat per fer front a imprevistos monetaris es redueix molt i que fins a un 76,6% del total de la població en risc de pobresa assegura no tenir capacitat per a fer-hi front. En aquest cas la bretxa de gènere augmenta encara més, arribant al 18,5%. Les dones pobres són les que menys capacitat per fer-hi front tenen, ja que un 80% no poden fer front a despeses imprevistes segons l'ECV.

Taula 9. Capacitat de fer front a despeses imprevistes per sexe. Catalunya 2015

Capacitat de fer front a despeses imprevistes	Total %		Homes %		Dones %	
	Sí	No	Sí	No	Sí	No
Total població	62,3	37,7	64,2	35,8	60,6	39,4
Població en risc de Pobresa (familiar)	23,4	76,6	27,2	72,8	20	80

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Condicions de Vida 2015

Una segona manera de mesurar la precarietat vital és aproximant-nos a la precarietat laboral. Hem considerat precarietat laboral com tenir un contracte temporal o bé a formar part del col·lectius dels autònoms (sempre i quan no es tinguin ingressos mitjos o alts: és a dir només aquells que formen part del primer i el segon decil de renda). Es tracta de dos col·lectius amb una gran incertesa sobre el seu futur econòmic i laboral. Més d'una quarta part de la població viu en aquesta situació, i en aquest cas les dones mostren 1,7 punts més aquesta casuística que els homes. Això malgrat ells tenen unes taxes d'activitat molt més altes que elles. Ells són la majoria dels/les autònoms, mentre entre elles, la temporalitat és el fenomen més freqüent.

Taula10. Precarietat laboral per sexe. Catalunya 2015

Precarietat laboral*	Total %	Homes %	Dones %
Total població	27,5	26,6	28,3

*Persones amb treballs temporals o autònoms de baixos ingressos.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Condicions de Vida (INE)

Marginació:

Els diners no són suficients, si vivim aïllats del nostre entorn i sense ningú a qui recórrer. També si no tenim a qui recórrer perquè nosaltres som qui es fa càrrec de la cura dels altres. Se sol dir que la pobresa és femenina i la marginació masculina. Això és cert si mirem la incidència de la desconexió de la pròpia xarxa personal (vegeu taula). Però hauríem d'ampliar al focus i incorporar la manera com la sobrecàrrega de la responsabilitat de la cura (present o passada) provoca una falta de suport familiar en el present. Malauradament no disposem d'indicadors en aquest sentit.

Taula 11. Dificultats de relacions familiars i d'amistat. Catalunya 2015

Dificultats de relacions familiars i d'amistat	Total	homes	dones
Conjunt de la població	6,8%	7,2%	6,4%
Població en risc de pobresa (familiar)	13,0%	14,7%	11,6%

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Condicions de Vida (INE)

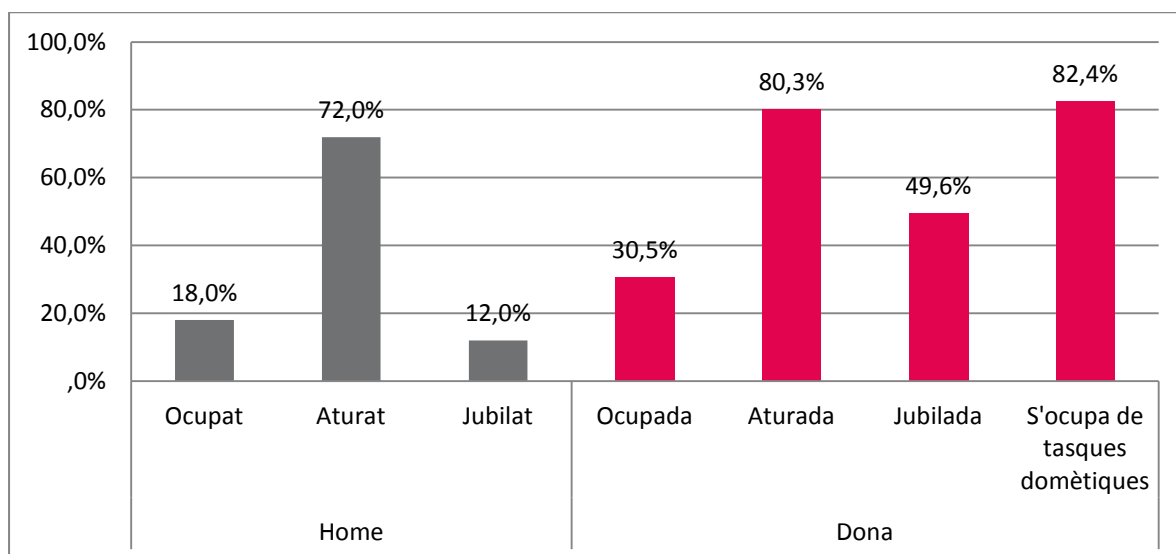
Malauradament no hi ha cap indicador que identifiqui la sobrecàrrega de la cura, de manera que tot i que sabem que existeix una intensificació del treball de les dones durant la crisi, per la reducció dels serveis públics i la incorporació a l'activitat econòmica, no tenim cap evidència de l'impacte, ni de com afecta en termes de capacitat de demanar ajuda (en comptes de donar-la).

Cal destacar també que l'Enquesta de Condicions de Vida no comptabilitza les persones sense llar, que són el cas més extrem de la marginació. Aquest fet és lògic des d'un punt de vista estadístic, però s'hauria de considerar de cara a sincronitzar o harmonitzar algunes de les preguntes d'aquesta font d'informació respecte altres fonts d'informació específiques sobre el sensellarisme.

4. Pel que fa a la pobresa de les persones ocupades també hi ha feminització. Volem destacar també dos factors clau en perspectiva de gènere:

Les dones ocupades es troben situació de rendes baixes (30,5%) en major proporció que els homes ocupats (18%). Cal dir que, respecte els drets generats en el passat en tant que treballadors (és a dir, les pensions), la desigualtat de gènere és encara més alta. Existeix una important feminització de la pobresa entre els homes jubilats i les dones jubilades; el càlcul de la diferència ascendeix a 69,8%.

Gràfic 1. Persones en risc de pobresa en funció de l'activitat. Catalunya 2015.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Condicions de Vida de 2015

Entre la població ocupada, la taxa de risc de pobresa calculada sota el supòsit d'autonomia (és a dir, segons les rendes individuals) és molt més elevada entre les dones (25,9%) que entre els homes (14,6%). Això vol dir que una quarta part de les dones que treballen es trobarien en situació de pobresa si només disposessin de la seva renda, enfront d'una setena dels homes.

Taula 12. Taxa de baixa renda individual per sexe de la població ocupada. Catalunya 2015.

Renda baixa individual		
Total	Homes	Dones
20,0	14,6	25,9

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Condicions de Vida (INE)

Un factor clau per a comprendre la feminització de la pobresa entre les persones ocupades: la feminització de la parcialitat

Taula 13. Factors de desigualtat de gènere en el món laboral. Catalunya 2007, 2011 i 2015.

	2007		2011		2015	
	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes
Taxa d'activitat	54,41 %	73,04 %	57,35%	70,14%	56,80%	67,60%
Taxa d'atur	7,68%	5,60%	20,05%	20,70%	19,09%	16,53%
Treball a temps parcial	21,46%	4,30%	22,34%	5,65%	21,67%	7,07%
Temporalitat (Menys 1 any en ocupació actual)	23,26%	19,21%	15,47%	13,78%	14,96%	15,90%
Contractes temporals	82,95%	83,08%	89,74%	88,51%	88,33%	87,85%

Font: Enquesta de Població Activa (INE)

Entre la població de rendes més baixes (risc de pobresa en supòsit d'autonomia) els homes tenen un 19% de parcialitat i les dones un 49% (hi ha 30 punts de diferència de parcialitat en el treball entre homes i dones en risc de pobresa sota supòsit d'autonomia). Això ens porta a concloure que la parcialitat en el treball és una de les principals causes de la pobresa de les dones. De fet, el percentatge de parcialitat entre homes i dones és molt desigual, malgrat la masculinització d'aquesta forma de treball al llarg de la crisi.

Taula 14. Taxa de treball a temps parcial per sexe. Catalunya 2007, 2011 i 2015.

	2007		2011		2015	
	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes
Treball a temps parcial	21,46%	4,30%	22,34%	5,65%	21,67%	7,07%

Font. Idescat, EPA

5. Conclusions i propostes

El fenomen de la pobresa no és neutre des d'una perspectiva de gènere, com tampoc ho són els indicadors i anàlisi que es fa d'aquest fenomen. Els indicadors de pobresa monetària, principalment la taxa de risc de pobresa, són actualment indicadors parcials i que invisibilitzen els processos de feminització de la pobresa que es donen a la nostra societat, i que la crisi pot estar invisibilitzant. Díficilment podrem definir polítiques públiques i altres actuacions per abordar les desigualtats de gènere i la feminització de la pobresa si no disposem de dades que mostrin aquesta realitat. Amb aquest anàlisi hem tractat de proposar altres indicadors complementaris al de la taxa de risc de la pobresa, i hem abordat formes d'analitzar aquesta taxa que siguin menys cegues des d'un punt de vista de gènere. Les dades ens mostren una realitat on la desigualtat de gènere es reproduïx en situacions de pobresa i on l'empobriment reafirma o aprofundeix aquesta desigualtat.

En els propers mesos es publicarà un ampli informe que aborda aquesta proposta d'anàlisi multidimensional i amb perspectiva de gènere de la pobresa, complementada amb un seguit d'indicadors calculats en base a les darreres dades disponibles (corresponents a l'Enquesta de Qualitat de Vida de 2015). Podem, però, avançar les primeres conclusions, en forma de propostes, d'aquest treball:

Millores metodològiques en l'anàlisi de la pobresa

- L'Enquesta de Qualitat de Vida (EQV) hauria d'incloure informació sobre l'autonomia econòmica (informació sobre disponibilitat de rendes a nivell individual i no únicament de llar) i el control dels recursos econòmics en el si de la llar (desigualtats en el si de la unitat de convivència).

CAL DEIXAR D'AMAGAR LES BAIXES RENDES DE LES DONES (TANT EN EL TREBALL COM EN LES PENSIONS) I LA SITUACIÓ DE DEPENDÈNCIA QUE PROVOQUEN -INCLOENT EL RISC DE VIOLÈNCIA MASCLISTA-.

- L'EQV hauria d'incloure informació sobre la sobrecàrrega de treball no remunerat de cures i reproducció (treball domèstic) que assumeixen les dones, així com sobre l'accés efectiu als serveis públics (quina part de les tasques de cura i reproducció cobreix l'Administració Pública i què assumeixen fonamentalment les dones).

CAL DEIXAR D'AMAGAR L'EFECTE DE LES RETALLADES PÚBLIQUES I PRIVATITZACIONS PEL QUE FA A L'INCREMENT DE TREBALL INVISIBLE I NO REMUNERAT QUE PROVOQUEN.

CALEN DADES ESTADÍSTIQUES ACTUALITZADES SOBRE USOS DEL TEMPS I DISTRIBUCIÓ DE CÀRREGA DE TREBALLS NO REMUNERATS.

- L'Idescat hauria de poder oferir, a més de l'actual, la taxa de pobresa amb un llindar ancorat en un valor anterior a la crisi, o bé decidit per la comunitat acadèmica i social sobre què és la

pobresa. Cal una reflexió metodològica sobre les situacions de pobresa que amaga una taxa relativa en contextos d'empobriment generalitzat.

CAL DEIXAR D'AMAGAR LA DISMINUCIÓ DE LES RENDES DURANT LA CRISI.

Millores polítiques per abordar la feminització de la pobresa

- Cal que les prestacions socials siguin adequades i suficients, i permetin per tant sortir de la pobresa.

NO POT HAVER-HI PENSIONS DE POBRESA

- Cal que les polítiques públiques s'adrecin amb especial èmfasi a les llars on només hi ha una renda, especialment les monomarentals (normalment aquests tipus de llars estan encapçalades per una dona). Aquestes llars viuen en una gran precarietat, i sovint amb infants sobre les quals impacta la feminització de la pobresa.

CAL QUE L'AUTONOMIA ECONÒMICA DE TOTES LES PERSONES SIGUI UNA PRIORITAT

- Cal abordar la precarietat laboral, especialment entre les dones, i la proliferació de situacions de pobresa entre les persones treballadores. Les polítiques públiques en l'àmbit laboral no poden obviar l'empobriment dels treballadors i, especialment, les treballadores, no només pel que fa als baixos nivells salarials (i a la desigualtat de gènere en aquests), si no també a situacions de temporalitat, precarietat i altres.

POSEM FRE A LA PARCIALITAT I LLUITEM CONTRA LA BRETXA SALARIAL I LA BRETXA EN LES PENSIONS

- Cal revertir les retallades i privatitzacions dels serveis públics, especialment aquells relacionats amb la cura de les persones (serveis educatius -especialment de primera infància-), sanitaris i vinculats a la dependència

LES DONES NO PODEN SEGUIR PAGANT LA CRISI I LES POLÍTIQUES NEOLIBERALS AMB UNA CADA COP MAJOR SOBRECÀRREGA DE TASQUES DE CURA I REPRODUCCIÓ.

Annex: àmbits i dimensions per a comprendre millor la pobresa

Podem considerar que hi ha quatre dimensions bàsiques del desenvolupament humà: supervivència (amb els indicadors més freqüentment ja considerats), relacions, autonomia i realització. Es proposen 34 indicadors desitjables per a copsar aquesta idea de pobresa, sensible a la desigualtat de gènere. Malauradament, en l'actualitat d'aquests indicadors només n'hi ha 21 disponibles a partir de les preguntes de l'ECV.

Àmbits	Dimensió	Subdimensions	Indicador	
CARÈNCIA EXTREMA/SUPERVIVÈNCIA	Tenir una alimentació adequada	Realitzar un consum adequat d'aliments	Poder menjar carn o peix dos cops al dia (o equivalent en dieta vegetariana)	
	Gaudir d'un estat de bona salut	Absència de malaltia / Morbilitat	Estat de salut autopercebut	
		Tenir accés a serveis sanitaris + medicaments	Haver consultat a metge/sa o dentista durant els darrers 12 mesos en cas de necessitat	
		Disposar de temps de descans		
		Viure en un entorn habitable/saludable	Llar amb problemes de contaminació, brutícia o altres problemes ambientals produïts per la indústria o el trànsit/contaminació acústica exterior	
	Disposar d'un lloc adequat per viure	Poder pagar la hipoteca o lloguer	Capacitat de pagament d'hipoteca o lloguer de la llar en els últims 12 mesos	
		Accés a un habitatge digne (espai disponible suficient, accessibilitat i condicions de l'espai)	Llar amb humitats i goteres	
		Accés a subministres energètics (mantenir la llar a temperatura adequada, accés a aigua)	Capacitat/problemes per pagar la llum i l'aigua	
	Disposar d'un nivell educatiu mínim	Accés a l'educació obligatòria	Nivell educatiu	
	Disponibilitat de recursos monetaris	Accés a la renda	Renda disponible (*amb el lloguer imputat) en relació al llindar de pobresa	
	Disponibilitat de recursos materials	Poder fer front en tot moment a necessitats materials (vestit...)	Carència material severa	
	SEGURETAT /PRECARIETAT	Viure en un entorn sense violència	Absència de conflicte en l'entorn	Problemes de delinqüència o vandalisme a la zona
			Absència de violència	Violència masclista

	Seguretat econòmica		Violència intrafamiliar
			Assetjament laboral
		Capacitat de fer front a imprevistos	Dificultats per fer front als imprevistos
		Seguretat en els ingressos laborals	Temporalitat contractual i treball autònom amb baixos ingressos
		Seguretat en les transferències de l'estat del benestar	Sortida de la situació de pobresa per mitjà de les transferències
RELACIONS VS MARGINACIÓ	Connexions i relacions socials	Accés a una xarxa familiar de suport	Tenir dificultats de suport de relacions familiar i d'amistat
		Solitud	Tenir amb persones a qui veus o amb qui parles per telefon
	Tenir cobertes les necessitats de cura des de allò públic	A Infància	Accés a serveis de cura infantil si es necessiten
		A Vellesa	Accés a serveis de cura infantil si es necessiten
		En malaltia o dependència	Accés a serveis de cura infantil si es necessiten
AUTONOMIA /DEPENDÈNCIA	Disposar d'una font d'ingressos pròpia	Participació al mercat de treball	Ocupació
		Condicions de treball	Parcialitat
		Disposar de renda suficient per un/a mateix/a	Situació de pobresa en supòsit d'autonomia
	Control sobre els recursos econòmics	Disposar de diners per a un mateix/a	Gastar una petita quantitat de diners en un/a
		Capacitat de decisió sobre els recursos compartits	
	Possibilitat de repartiment de la feina de cures i reproducció	Hores de dedicació a tasques de cures	
		Distribució càrregues de treball no remunerat a la llar	
	Tenir accés a coneixement i formació	Tenir accés a Educació	Haver estudiat més enllà de l'ensenyament obligatori
		Poder assolir un nivell educatiu desitjat	
	Capacitat de mobilitat	Accés a transport	
Accés a serveis bàsics			